

Daňové a právní zprávy

Červen 2021

Úvodník 02

Kdo nás vezme do daňové Evropy?

10 (témat) pro 10 (oblastí) 04

Oprava vs. technické zhodnocení

Zaměstnanci 08

Výsledky mezinárodního průzkumu EY - jak zaměstnanci vnímají pracovní změny vyvolané pandemií COVID-19?

Judikátové okénko 12

Nejvyšší soud zásadním způsobem mění požadavky na specifikaci předmětu podnikání

Judikátové okénko 16

Rozsudek krajského soudu k otázce přerušení časového osvobozovacího testu u akcí při emisi nových akcí z důvodu zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů

Judikátové okénko 18

Nejvyšší správní soud k osvobození pozemků od daně z nemovitých věcí

Libor Frýzek
libor.fryzek@cz.ey.com
+420 731 627 004

Kdo nás vezme do daňové Evropy?

2021 bude rok voleb, ať už řádných, nebo předčasných. Daně budou jako obvykle jedním z lákadel volebních programů. Bez jakékoliv ambice hodnotit nebo porovnávat volební programy může být zajímavé se podívat, kam daňově půjde Evropa a kam nás chtějí vzít naše strany a uskupení.

Evropská komise právě vyhlásila svoji strategii zdanění pro 21. století. Pochopitelná východiska včetně stárnoucí populace, globalizace a digitalizace, zmasakrované životní prostředí a klimatické změny. Už to logicky všechno neufinancujeme ze sociálního pojištění a zdanění práce, benzínu a stálých provozoven tam, kde mám kancelář.

Korporátní zdanění příjmů by mělo plně respektovat současný směr OECD, včetně prvního a druhého pilíře. Projekt společného evropského korporátního základu daně (CCCTB), slavnostně odstartovaný ve 2011 a restartovaný 2016, po deseti letech definitivně končí. Nahradí jej BEFIT (Business in Europe: Framework for Income Taxation). Do dvou let komise přijde s pravidly pro společné evropské korporátní zdanění tak, aby bylo spravedlivější a jednodušší pro poplatníky.

Už možná do roka přijde nová povinnost pro velké korporace publikovat své efektivní daňové sazby. Již letos podchytíme lepšími pravidly (ATAD 3) všechny prázdné společnosti (shell entities). Přijdeme s motivací pro investice prostřednictvím vlastního kapitálu, a ne dluhem. Doporučíme státům přenos daňové ztráty za roky 2020 a 2021 do minulosti a zavedeme digitální daň.

Tady možná Evropu předběhneme - zdá se, že digitální daň 5 % bude brzy schválena a ztráty do minulosti už přenášíme.

Předseda jednoho z favoritů voleb říká: zabráníme únikům zisků do daňových rájů, začneme šlapat do kontrol převodních cen, utíkají nám tam desítky miliard. Umožní spravovat daně a odvody na sociální a zdravotní pojištění na jednom místě. Zjevně je stále štve, po již jednom neúspěšném pokusu jej odstranit, osvobození kapitálových zisků, které „nemá v Evropě obdoby“. A nechali by každého rekreačně pěstovat konopí.

Další uskupení má daně hned v první dlaždici svého programu a navrhuje pravidlo daňové brzdy(?), tj. že daně nikdy nepřekročí stanovenou daňovou kvótu. Dovolí odečítat výdaje na sociální služby, sníží DPH na ekologii a umožní přispívat přímo na důchod rodičů a prarodičů. Sociální pojištění bude o 2 procentní body nižší. Firmy budou moci účtovat v EUR a zjednoduší se a zkrátí daňové odpisy. A došlápnu si samozřejmě na daňové ráje.

Daňová strategie se dá formulovat i velmi jednoduše. Nebudeme zvyšovat daně, zvýšíme platy a důchody. Další strana na svých stránkách v sekci program bez dalšího uvádí, že na něm intenzivně pracuje. Notoricky protievropská strana slibuje, že nebude daně zvyšovat, protože by stejně šly na nevhodné a nepotřebné projekty.

Objektivní snahu ufinancovat EU asi nelze úplně srovnávat s líbivými lákadly předvolební kampaně. Co je úplně černobílé před volbami, se mnohdy stává hodně šedivým po volbách. Historická zkušenost ale ukazuje, že v zákoně se nakonec může objevit řada věcí, které koncepčně úplně nedávají smysl. Politická vůle občas dokáže zázraky.

Daně budou jako obvykle jedním z lákadel volebních programů.

A group of people are sitting in a circle in a meeting room, engaged in a discussion. The man in the center is speaking and gesturing with his hands. The women around him are listening attentively, some with their hands clasped. The room has a white wall, a radiator, and a potted plant in the background.

10 (témat) pro 10 (oblastí)

Martin Hladký
martin.hladky@cz.ey.com
+420 731 627 030

Marek Bartošák
marek.bartosak@cz.ey.com
+420 735 729 346

10 (témat) pro 10 (oblastí): Oprava vs. technické zhodnocení

Pojďme se v posledním dílu druhé řady seriálu **10 pro 10** vrátit k tématu, které společně řešíme již řadu let – opravám a technickým zhodnocením. Nejvyšší správní soud („NSS“) se za dlouhou dobu své existenc¹ této oblasti věnoval relativně často, z našeho pohledu nejzajímavějšími rozhodnutími bychom vás rádi krátce provedli.

Definice

1. Zákon o daních z příjmů definici opravy neobsahuje, v jeho § 33 najdeme vymezení technického zhodnocení, modernizace a rekonstrukce. Pro daňové účely vycházíme z definice opravy dle účetních předpisů.² Opravou se odstraňují účinky částečného fyzického opotřebením nebo poškození za účelem uvedení do předchozího nebo provozuschopného stavu.^{3,4} Uvedením do provozuschopného stavu je provedení opravy i s použitím jiných než původních materiálů, dílů, součástí nebo technologií, pokud tím nedojde k technickému zhodnocení. Údržbou je pak soustavná činnost, kterou se zpomaluje fyzické opotřebením a předchází poruchám a odstraňují se drobnější závady.⁴

Zdokumentování stavu před a po

2. Pro rozhodnutí, zda byl určitý výdaj vynaložen na rekonstrukci či modernizaci hmotného majetku, je nutné řádně zjistit původní stav tohoto majetku a následně porovnat s jeho stavem po provedeném zásahu. Například poplatník v jednom z případů posuzovaných NSS zanedbal potřebu věrohodně prokázat oprávněnost zaúčtování stavebních prací jako nákladů na běžnou opravu; pokud věděl, že projektová dokumentace není k dispozici, měl zdokumentovat prováděné práce jinak, například dodatečným zpracováním projektové dokumentace, fotodokumentací, detailním soupisem prací a dodávek.^{5,6}

1 NSS vzniknul v České republice 1. ledna 2003, pro zájemce o jeho historii více [↗](#)

2 Rozhodnutí NSS č.j. 9 Afs 141/2007-83 ze dne 7. května 2008, k dispozici na stránkách NSS [↗](#)

3 Rozhodnutí NSS č.j. 7 Afs 108/2006-153 ze dne 22. března 2007, k dispozici na stránkách NSS [↗](#)

4 § 47 odst. 2 písm. a) vyhlášky č. 500/2002 Sb.

5 Rozhodnutí NSS č.j. 5 Afs 44/2008-57 ze dne 12. února 2009, k dispozici na stránkách NSS [↗](#)

6 Rozhodnutí NSS č.j. 5 Afs 85/2009-67 ze dne 16. listopadu 2010, k dispozici na stránkách NSS [↗](#)

3. NSS ale někdy přináší i dobré zprávy. Ve svém relativně čerstvém rozhodnutí z listopadu 2020 k důkazní povinnosti poplatníka specificky uvedl, že není na místě vyžadovat přesné popsání a doložení technického stavu věci v úplně všech detailech; naprosto nepřiměřené a neakceptovatelné je pak obecně (krom výjimečných specifických případů) požadovat standard odpovídající předložení znaleckého posudku znalce.⁷

Oprava vyšší kvality

4. Odstranění částečného fyzického opotřebením nebo poškozením není automaticky opravou. Provedené práce nelze bez dalšího posuzovat jen z toho hlediska, jak jsou nazvány, ale je nutné zkoumat především jejich faktický dopad. Lze opravovat pouze něco, co už bylo v opravované věci přítomno. Pokud dojde ke zlepšení technických parametrů (např. zabudováním nového systému proti vlhkosti, který se v původním majetku nenacházel), jedná se o tzv. opravu vyšší kvality, která představuje technické zhodnocení.⁸

Technický pokrok

5. Změna technických parametrů nemusí vždy nutně znamenat technické zhodnocení. Jedná se o případy, kdy původní majetek není dostupný na trhu a je nahrazen majetkem s nejbližšími technickými parametry - jedná se o tzv. přirozený technický pokrok. Podle NSS by bylo absurdní, pokud by poplatník neměl možnost opravy, respektive jakákoliv komplexní výměna mu nebyla uznána jako daňově uznatelný výdaj.⁹

6. V již citovaném rozhodnutí z listopadu 2020 výše popsaný závěr NSS potvrzuje.⁷ Podle něj není překážkou posouzení prací jako opravy, pokud nové či opravené díly budou „lepší“ než ty původní (staré, jež byly vyměněny či vyspraveny), neboť právě uvedení do perfektního (bezvadného), byť funkčně původního stavu, je smyslem opravy.

Opravy v rámci jedné investiční akce?

7. Pokud jsou úpravy prováděny v rámci jedné investiční akce směřující ke změně technických parametrů a způsobu využití nemovitosti, není podle řady rozhodnutí NSS nutné zkoumat, zda by jednotlivé dílčí stavební zásahy mohly být opravou.^{10,11,12,13}

8. Výše uvedené však, do jisté míry, koriguje jiné rozhodnutí NSS. Podle něj lze v rámci jedné investiční akce, při které dochází ke změně účelu využití stavby (a tedy k jejímu technickému zhodnocení), některé stavební práce posuzovat jako opravu majetku. Jedná se o takové stavební práce, které jsou prováděny za účelem obnovení původní funkčnosti stavby a nemají žádnou souvislost s úpravami vedoucími ke změně účelu jejího využití. Tyto stavební práce by poplatník provedl i v případě, kdy by nedocházelo ke změně účelu využití stavby.¹⁴

⁷ Rozhodnutí NSS č.j. 2 Afs 335/2019-32 ze dne 27. listopadu 2020, k dispozici na stránkách NSS [↗](#)

⁸ Rozhodnutí NSS č.j. 1 Afs 29/2006-87 ze dne 28. února 2007, k dispozici na stránkách NSS [↗](#)

⁹ Rozhodnutí NSS č.j. 2 Afs 112/2007-92 ze dne 10. června 2008, k dispozici na stránkách NSS [↗](#)

¹⁰ Rozhodnutí NSS č.j. 5 Afs 107/2008-49 ze dne 14. prosince 2009, k dispozici na stránkách NSS [↗](#)

¹¹ Rozhodnutí NSS č.j. 8 Afs 33/2011-99 ze dne 25. dubna 2012, k dispozici na stránkách NSS [↗](#)

¹² Rozhodnutí NSS č.j. 8 Afs 36/2011-103 ze dne 23. února 2012, k dispozici na stránkách NSS [↗](#)

¹³ Rozhodnutí NSS č.j. 10 Afs 104/2018-40 ze dne 16. srpna 2018, k dispozici na stránkách NSS [↗](#)

¹⁴ Rozhodnutí NSS č.j. 2 Afs 17/2012-26 ze dne 21. května 2013, k dispozici na stránkách NSS [↗](#)

Znehodnocení majetku

9. Stavební úpravy, které se na první pohled mohou zdát jako pouhá oprava, jelikož v podstatě dochází k znehodnocení majetku, mohou být pro daňové účely považovány za technické zhodnocení. Zmenšení půdorysu budovy (např. odbouráním přístaveb nebo přístřešků) může představovat technické zhodnocení, a nikoliv opravu. Úpravou půdorysu budovy, a to ať už se jedná o zmenšení, nebo zvětšení, totiž dochází ke změně technických parametrů budovy.¹⁵

Upgrade softwaru

10. Abychom se nevěnovali jen stavebním úpravám či strojům, podívejme se krátce i na nehmotný majetek. Upgrade programového systému (softwaru) představuje modernizaci tohoto systému, jelikož vede k rozšíření vybavenosti a použitelnosti původního softwaru. Při posuzování není relevantní, zda je po upgradu softwaru možné i nadále využívat jeho původní verzi. Z hlediska fungování softwaru se stále jedná o totéž programové vybavení, které nadále plní svůj původní účel, pouze bylo nainstalováno v nové, dokonalejší podobě. Poplatník by v tomto případě neměl reálný důvod využívat původní verzi, neboť nová verze obsahuje všechny původní prvky i další funkce, které původní verzi zdokonalují.¹⁶

Doporučení závěrem

Kromě pečlivé dokumentace plánované akce, a to včetně popisu jejích cílů (zejména uvedení do provozuschopného stavu vs. zlepšení nebo rozšíření) a skutečného stavu dosaženého po jejím dokončení, je třeba nezapomenout ani na dostatečné zmapování a zaevidování stavu před

započetím úprav. Při přípravě dokumentace pak určitě neopomenout uvádět konzistentní terminologii a poskytnout dostatek informací umožňujících posouzení povahy akce z hlediska daně z příjmů.

Cílem seriálu **10 pro 10** je upozornit na témata, se kterými se často setkáváme a která mohou mít (případně již měla) materiální dopad na daňovou pozici poplatníků. Vzhledem k zaměření a rozsahu článku však vybraných deset bodů nemůže nahradit kompletní přehled všech otázek, které v oblasti oprav a technického zhodnocení společně řešíme.

Pokud budete mít k výše uvedeným tématům jakékoliv otázky, obraťte se prosím na autory článku nebo na náš poradenský tým, se kterým spolupracujete.

Pamatujte na pečlivou dokumentaci stavu před započítáním úprav, průběhu prací a výsledného stavu po jejich ukončení. V dokumentaci kromě detailního popisu cílů (uvedení do provozuschopného stavu vs. zlepšení nebo rozšíření) používejte konzistentní terminologii a poskytněte dostatek informací umožňujících posouzení povahy prací z hlediska daně z příjmů.

¹⁵ Rozhodnutí NSS č.j. 1 Afs 275/2018-48 ze dne 20. června 2019, k dispozici na stránkách NSS [↗](#)

¹⁶ Rozhodnutí NSS č.j. 9 Afs 122/2007-88 ze dne 16. června 2008, k dispozici na stránkách NSS [↗](#)

Zaměstnanci

Martina Kneiflová
martina.kneiflova@cz.ey.com
731 627 041

Adam Linek
adam.linek@cz.ey.com
+420 730 191 859

Výsledky mezinárodního průzkumu EY – jak zaměstnanci vnímají pracovní změny vyvolané pandemií COVID-19?

Celosvětová pandemie COVID-19 zásadně ovlivnila svět práce, často v míře, která by ještě před dvěma lety byla nepředstavitelná. Zaměstnavatelé i zaměstnanci byli nuceni se velmi rychle adaptovat na nové pracovní prostředí, změnit pracovní návyky, naučit se využívat technologie a nové způsoby komunikace a také řešit pracovní povinnosti mezi virtuálními hodinami matematiky a dějepisu svých potomků.

Společnost EY provedla průzkum vnímání těchto změn, kterého se zúčastnilo přes 16 tisíc respondentů ze 16 zemí světa, napříč všemi věkovými kategoriemi a různými odvětvími ve veřejném i soukromém sektoru. Největší počet účastníků dodaly Spojené státy americké, dále se významněji podíleli zaměstnanci z Kanady, Japonska nebo Německa, nejvíce byli zastoupeni zaměstnanci v technologickém průmyslu a více než polovina respondentů se narodila po roce 1980.

Níže přinášíme vybrané výsledky v několika kategoriích, které nás zaujaly a které v mnohém odpovídají tomu, co vidíme u našich klientů v České republice:

Vnímání změn

- ▶ 76 % zaměstnanců hodnotí spokojenost v současné práci známkou 7 a výše (na stupnici 1-10, 10 nejvyšší), 36 % zaměstnanců dokonce známkou 9 nebo 10
- ▶ 93 % respondentů předpokládá, že setrvají v současném zaměstnání minimálně dalších 12 měsíců
- ▶ 48 % lidí zapojených do průzkumu je přesvědčeno, že firemní kultura v jejich zaměstnání zaznamenala zlepšení oproti situaci před pandemií

- ▶ 67 % z oslovených věří, že zaměstnavatel může jejich produktivitu věrohodně sledovat i při práci z domova

Požadavky na flexibilitu

- ▶ 9 z 10 zaměstnanců preferuje flexibilitu v tom, kdy a kde budou pracovat (obecně zaměstnanci dávají přednost výběru toho, KDY budou pracovat, oproti tomu, KDE budou pracovat)
- ▶ 1/3 respondentů by uvítala nabídku zkráceného pracovního týdne
- ▶ Účastníci předpokládají, že po pandemii budou pracovat v průměru 2-3 dny v týdnu mimo kancelář
- ▶ 54 % oslovených zaměstnanců silně zvaží odchod ze současné pracovní pozice v případě, že jim nebude nabídnuta taková flexibilita, kterou požadují (překvapivě přitom respondenti narození v roce 1980 a mladší možnost podání výpovědi zvažují dvakrát více než dříve narození)
- ▶ 64 % respondentů bude od svých zaměstnavatelů vyžadovat lepší technologické vybavení v kanceláři, naopak 48 % zaměstnanců by uvítalo finanční podporu při pořízování nástrojů k práci z domova

Zachování „předcovidových“ návyků

- ▶ 61 % lidí zapojených do průzkumu by uvítalo, kdyby jejich zaměstnavatel vyžadoval očkovaní svých zaměstnanců (s přihlédnutím k odůvodněným výjimkám)

- ▶ Pouze pětina respondentů očekává po pandemii plný návrat do kanceláře, tedy bez jakékoliv práce z domova
- ▶ Přibližně dvě třetiny účastníků plánují po odeznění pandemie cestovat v rámci zaměstnání ve stejném režimu jako před pandemií (oproti 49 % v průzkumu z července 2020)

Výsledky průzkumu ukazují, že se pracovní svět už jen těžko vrátí tam, kde byl před pandemií. Zaměstnavatelé by proto měli už nyní plánovat, jaké změny pro zaměstnance připravit a jak je co nejlépe využít nejen pro jejich motivaci a udržení ve společnosti, ale také k dalšímu růstu firmy.

Jste už připraveni na budoucnost?

V případě dotazů se obraťte na autory článku nebo na poradenský tým, se kterým spolupracujete.

Účastníci průzkumu předpokládají, že po pandemii budou pracovat v průměru 2-3 dny v týdnu mimo kancelář.

Judikátové okénko

Vladimír Petráček

vladimir.petracek@cz.eylaw.com

+420 704 865 121

Kryštof Chmelan

krystof.chmelan@cz.eylaw.com

+420 704 651 377

Nejvyšší soud zásadním způsobem mění požadavky na specifikaci předmětu podnikání

Nejvyšší soud ČR dne 12. května 2021 vydal zásadní rozhodnutí pod sp. zn. 27 Cdo 3549/2020, které bude mít praktický dopad na obrovský počet obchodních korporací. Nejvyšší soud v něm dospěl k závěru, že ujednání společenské smlouvy (stanov), podle něhož je předmětem podnikání obchodní korporace „výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“, nesplňuje požadavek určitosti, protože z něj není zjevné, co konkrétně je předmětem podnikání dané společnosti.

Skutkový stav

V posuzovaném případě se akciová společnost domáhala zápisu „realitního zprostředkování“ jako předmětu podnikání do obchodního rejstříku. Rejstříkový soud tuto společnost vyzval k doplnění návrhu o rozhodnutí valné hromady o změně stanov společnosti v části týkající se jejího předmětu podnikání osvědčené notářským zápisem. Společnost rozhodnutí valné hromady o změně stanov nedoložila, a rejstříkový soud proto návrh na zápis změn odmítl. Odvolací soud prvostupňové rozhodnutí rejstříkového soudu potvrdil.

Následně proto společnost podala dovolání, v rámci kterého argumentovala, že změnou právní úpravy, jíž byla daná činnost - realitní zprostředkování - „vyčleněna“ z ohlašovací volné živnosti do ohlašovacích vázaných živností, došlo ke změně stanov označujících jako předmět podnikání obchodní společnosti „Výrobu, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“. Taková změna stanov však nespadá do působnosti valné hromady obchodní společnosti, která o ní nerozhoduje. Uvedená změna předmětu podnikání obchodní společnosti se projeví pouze tak, že její statutární orgán vyhotoví úplné znění stanov.

Argumentace Nejvyššího soudu

Nejvyšší soud na začátek svého odůvodnění připomněl obecné soukromoprávní pravidlo, že předmět podnikání nebo činnosti obchodní korporace je dle zákona¹⁷ jednou z obligatorních obsahových náležitostí společenské smlouvy (stanov). Účelem takového ujednání je zajistit, aby obchodní korporace vykonávala výlučně činnosti, které jí její společníci či členové určili.

Nejvyšší soud dále rozvedl, že prostřednictvím určení předmětu podnikání obchodní korporace v rámci společenské smlouvy (stanov) společníci či členové korporace v obecné rovině realizují své právo rozhodovat o základním směřování obchodní korporace. Hodlá-li obchodní korporace změnit předmět podnikání nebo činnosti, děje se tak zásadně prostřednictvím rozhodnutí společníků či členů takové korporace o změně příslušných ujednání její společenské smlouvy (stanov).

Předmět podnikání nebo činnosti obchodní korporace je současně informací povinně zapisovanou do obchodního rejstříku. Přitom každý údaj, jenž má být zapsán do veřejného rejstříku, musí vyplývat z obsahu listiny, která je k návrhu na jeho zápis doložena. Rejstříkový soud je tak povinen zkoumat obsah společenské smlouvy (stanov) jako listiny, která musí být doložena k zápisu předmětu podnikání nebo činnosti společnosti do obchodního rejstříku. Zároveň lze do obchodního rejstříku zapsat jako předmět podnikání nebo činnosti obchodní korporace jen činnosti, které jsou uvedeny ve společenské smlouvě (stanovách).

Oproti tomu na druhé straně stojí veřejnoprávní podmínky pro živnostenské podnikání. Zejména se jedná o zákonem¹⁸ stanovené podmínky, které musí osoba splnit, aby jí bylo uděleno veřejnoprávní oprávnění k živnostenskému podnikání.

Zákon rozlišuje mezi všeobecnými podmínkami pro podnikání a zvláštními podmínkami pro podnikání. Splnění zvláštních podmínek pro podnikání je nezbytný předpoklad pro získání živností vázaných, řemeslných či koncesovaných. Pro všechny ostatní činnosti postačí splnit pouze všeobecné podmínky podnikání, přičemž tato zbytková kategorie se označuje jako „živnost volná“.

Nejvyšší soud připomíná, že toto členění je systematika úpravy veřejnoprávních pravidel, kdy zákonodárce pozitivně vymezuje činnosti, u nichž vyžaduje splnění zvláštních podmínek, a negativně vymezí, že pro výkon všech ostatních činností postačí splnění všeobecných podmínek k výkonu živnostenského podnikání. Toto členění však dle Nejvyššího soudu nemá žádný význam z pohledu vymezení předmětu podnikání ve společenské smlouvě (stanovách) obchodní korporace.

Nejvyšší soud tak uzavírá, že ujednání společenské smlouvy (stanov), podle něhož je předmětem podnikání obchodní korporace „výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“ nespĺňuje požadavek určitosti, neboť z něj není zjevné, co je předmětem podnikání dané společnosti, a odpovídajícího výsledku se nelze dobrat ani výkladem. Takové ujednání je proto z důvodu neurčitosti jeho obsahu zdánlivé¹⁹ a nepřihlíží se k němu. Na jeho základě tudíž není možné předmět podnikání do obchodního rejstříku zapsat.

To zejména z toho důvodu, že dle Nejvyššího soudu výkladem nelze dovozovat, že by při uvedení tohoto ujednání byly předmětem podnikání dané korporace všechny činnosti výslovně uvedené v příloze č. 4 živnostenského zákona. Nejvyšší soud zastává názor, že by žádná rozumná osoba v postavení společníka či člena obchodní korporace nemohla z tohoto ujednání usuzovat, že vůlí společníků bylo podnikat ve všech výslovně vypočtených činnostech označených v této příloze.

¹⁷ § 98 písm. b) zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

¹⁸ zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

¹⁹ § 553 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, který uvádí, že o právní jednání nejde, nelze-li pro neurčitost nebo nesrozumitelnost zjistit jeho obsah ani výkladem.

Těch je aktuálně celkem 82, zahrnují velmi široké spektrum různých aktivit. Z těch běžných jde například o chov zvířat, přes ubytovací služby, velkoobchod a maloobchod, až po reklamní činnost a marketing. Dále také nelze pominout, že takto vymezeným „předmětem podnikání“ se odkazuje i na bod 82 přílohy č. 4 živnostenského zákona („Výroba, obchod a služby jinde nezařazené“), a tedy by se sjednávalo, že předmětem podnikání společnosti bude předem v podstatě nevymezený a neomezený okruh činností.

Nicotné jednání nevyvolává žádné zamýšlené právní následky, tzn. že na společenskou smlouvu (stanovy) se hledí, jako by byla od počátku bez určení předmětu podnikání nebo činnosti společnosti. Zároveň zákon považuje určení předmětu podnikání nebo činnosti společnosti za jednu ze základních náležitostí společenské smlouvy (stanov). Nicotnost působí ze zákona a soud k ní přihlíží i bez návrhu, z úřední povinnosti.

Správný postup

Nejvyšší soud poskytl částečný návod pro správný postup, a to že společníci či členové obchodní korporace ve vztahu k výčtu oborů činnosti v příloze 4 živnostenského zákona zpravidla určí (a uvedou ve společenské smlouvě, resp. stanovách) konkrétní obory činnosti podle přílohy 4 živnostenského zákona. Ty budou do obchodního rejstříku zapsány jako předmět podnikání nebo činnosti korporace. V praxi přitom dosud rejstříkové soudy takto koncipované návrhy na zápis často odmítaly.

Nejvyšší soud dále rozvádí, že společníci či členové obchodní korporace zároveň nemusí při určení předmětu podnikání nebo činnosti doslovně vycházet z vymezení jednotlivých živností, jak je učiněno v živnostenském zákoně. Společníci či členové obchodní korporace proto mohou předmět podnikání vymezit odlišně, než jak jednotlivé činnosti vymezuje živnostenský zákon.

Pokud tak učiní, je dle Nejvyššího soudu věcí živnostenského úřadu, aby předmět podnikání určitě a srozumitelně vymezený ve společenské smlouvě (stanovách) podřadil pod příslušnou živnost uvedenou v živnostenském zákoně a následně určil, zda k takto vymezenému předmětu podnikání stačí (z pohledu veřejnoprávní úpravy) splnit všeobecné podmínky podnikání (a jde tedy o živnost volnou), anebo zda jde o živnost vázanou, řemeslnou či koncesovanou, a společnost musí splnit i další (zvláštní) podmínky určené zákonem.

Nejvyšší soud navíc připomíná, že do obchodního rejstříku se ostatně primárně zapisuje předmět podnikání nebo činnosti obchodní korporace, nikoli označení živnosti.

Praktické dopady

Toto aktuální rozhodnutí Nejvyššího soudu zásadním způsobem mění postup k zápisu předmětu podnikání nebo činnosti do obchodního rejstříku. Žádosti o zápis předmětu podnikání obchodní korporace do obchodního rejstříku, která bude mít ve společenské smlouvě (stanovách) uveden jako předmět podnikání „výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“, by rejstříkový soud nyní neměl vyhovět, resp. by ji měl vyzvat k doložení znění společenské smlouvy (stanov), které bude konkrétní předmět podnikání obsahovat.

U obchodních korporací již zapsaných v obchodním rejstříku takový zápis přitom odporuje zákonu a rejstříkový soud by měl vyzvat všechny takové korporace ke zjednání nápravy, přičemž pokud ve stanovené lhůtě ke zjednání nápravy nedojde, může soud i bez návrhu rozhodnout o zrušení takové korporace s likvidací. Vedle toho jí soud může uložit pořádkovou pokutu do 100 tis. Kč.

Analyzované rozhodnutí proto bude mít obrovský dopad na praktický život obchodních korporací. Všechny ty, které mají ve společenské smlouvě (stanovách) a v obchodním rejstříku jako předmět podnikání uvedeno „výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“, jsou nyní povinny společenskou smlouvu (stanovy) změnit tak, že v ní uvedou konkrétní předmět podnikání. Taková změna přitom standardně vyžaduje konání valné hromady ve formě notářského zápisu.

Jak vám můžeme pomoci?

1. Identifikujeme, zda je znění společenské smlouvy či stanov v souladu se zákonem;
2. Připravíme podklady pro valnou hromadu, včetně návrhu usnesení o změně společenské smlouvy či stanov;
3. Zastoupíme vás v řízení o změně zápisu předmětu podnikání do obchodního rejstříku.

V případě dalších dotazů se, prosím, obraťte na autory článku nebo na další členy advokátní kanceláře EY Law či týmu EY, se kterými spolupracujete.

Ujednání společenské smlouvy (stanov), podle něhož je předmětem podnikání obchodní korporace „výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“, je v rozporu se zákonem. Pokud společnost ani přes výzvu rejstříkového soudu nezjedná nápravu, hrozí jí pokuta a v nejzazším případě i likvidace.

Lucie Říhová
lucie.rihova@cz.ey.com
+420 731 627 058

Adam Linek
adam.linek@cz.ey.com
+420 730 191 859

Rozsudek krajského soudu k otázce přerušení časového osvobozovacího testu u akcií při emisi nových akcií z důvodu zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů

Tentokrát vám přinášíme zajímavý rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích k otázce přerušení časového osvobozovacího testu u akcií²⁰) při emisi nových akcií z důvodu zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů. Jedná se sice o rozsudek již z roku 2019, ale dle našeho názoru stojí za přečtení.²¹

Situace

- ▶ Poplatník nabyl v roce 2009 akcie obchodní společnosti. V roce 2014 valná hromada této společnosti rozhodla o zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů a zároveň o výměně akcií za nové o vyšší jmenovité hodnotě.
- ▶ V roce 2016 poplatník tyto akcie prodal. Poplatník za toto období podal řádné daňové přiznání k dani z příjmu fyzických osob, v němž vykázal příjmy z prodeje akcií dle § 10 ZDP.
- ▶ Následně podal dodatečné přiznání, ve kterém vykázal příjmy dle § 10 ZDP ve výši 0 Kč (a upravil odpovídajícím způsobem výši daně). Jako důvod pro podání dodatečného přiznání poplatník uvedl „přehodnocení právního názoru na časový test pro osvobození od prodeje akcií“, jelikož časový test ve smyslu § 4 odst. 1 písm. w) ZDP nebyl dle názoru poplatníka přerušen.
- ▶ Správce daně zahájil postup k odstranění pochybností. V jeho průběhu poplatník poukázal především na závěry obsažené v zápise z jednání Koordinačního výboru s Komorou daňových poradců ze dne 13. 2. 2008 („KOV“), příspěvek 199/21.11.07, z nichž dle názoru žalobkyně vyplývá, že předmětný prodej akcií lze od daně z příjmu osvobodit.

²⁰ Dle § 4 odst. 1 písm. w) nyní x) zákona o daních z příjmů („ZDP“).

²¹ http://www.nssoud.cz/files/EVIDENCNI_LIST/2018/50Af_30_2018_15_20190815131336_prevedeno.pdf

- ▶ Správce daně a poté odvolací orgán tuto poplatníkovu argumentaci odmítli.

Pohled krajského soudu

Soud se postavil na stranu daňových orgánů - výběr z jeho argumentů:

- ▶ „Osvobozovací“ ustanovení ZDP výslovně pamatuje pouze na situace výměny akcií o stejné jmenovité hodnotě, nikoli tedy na případy navýšení základního kapitálu výměnou akcií ve smyslu § 500 odst. 1 zákona o obchodních korporacích. A contrario je tudíž z uvedeného zcela zřejmý úmysl zákonodárce, dle něhož, dojde-li k výměně akcií za akcie o rozdílné celkové jmenovité hodnotě (k čemuž typicky dochází právě v případech navýšení základního kapitálu), osvobození od daně z příjmu se již neuplatní.
- ▶ Legitimní očekávání účastníků řízení pak mohou případně založit pouze takové příspěvky, které nejsou vnitřně rozporuplné, nejdou proti samotnému textu a významu zákonné úpravy a obsahují dostatečné odůvodnění
- ▶ Závěr Ministerstva financí vyjádřený v zápise z jednání KOV, na který poplatník poukázal, se týká pouze navýšení jmenovité hodnoty akcií okolkováním. Uvedené přitom neznamena, že by daňové orgány měly takovýto výklad automaticky rozšiřovat též na situace, které právní norma upravuje výslovně a bez jakýchkoli pochybností.
- ▶ Jakkoli tedy navýšení základního kapitálu formou zvýšení jmenovité hodnoty akcií při jejich výměně, popř. jejich okolkováním má v podstatě stejný ekonomický význam, jeho dopad na běh časového testu je odlišný. Je tomu tak ovšem pouze proto, že nedokonalost právní úpravy ústí v nutnost (pro daňový subjekt) příznivějšího výkladu v případě zvýšení jmenovité hodnoty akcií okolkováním. Na základě zápisu z jednání KOV tudíž poplatník nemohl nabýt legitimní očekávání, že stejným způsobem bude postupováno též v jeho případě.

Uvidíme, co na to Nejvyšší správní soud.

Pokud budete mít k výše uvedeným tématům jakékoliv otázky, obraťte se prosím na autory článku nebo na náš poradenský tým, se kterým spolupracujete.

Jakkoli tedy navýšení základního kapitálu formou zvýšení jmenovité hodnoty akcií při jejich výměně, popř. jejich okolkováním má v podstatě stejný ekonomický význam, jejich dopad na běh časového testu je odlišný. Je tomu tak ovšem pouze proto, že nedokonalost právní úpravy ústí v nutnost (pro daňový subjekt) příznivějšího výkladu v případě zvýšení jmenovité hodnoty akcií okolkováním.

Eva Zemanová
eva.zemanova@cz.ey.com
+420 731 627 027

David Barczy
david.barczy@cz.ey.com
+420 735 729 226

Nejvyšší správní soud k osvobození pozemků od daně z nemovitých věcí

Nejvyšší správní soud („NSS“) se ve svém nedávném rozhodnutí o kasační stížnosti²² vyjádřil k osvobození pozemků od daně z nemovitých věcí podle následujících ustanovení zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí („Zákon“), ve znění účinném do 31. 12. 2019.

1. Dle znění § 4 odst. 1 písm. k) Zákona účinného do 31. 12. 2019 bylo možné od daně osvobodit „*pozemky remízků, hájů a větrolamů a mezí na orné půdě, trvalých travních porostech,...*“

Stěžovatelka se v tomto případě domáhala osvobození remízků, hájů a větrolamů a mezí od daně, i když byly evidovány v katastru nemovitostí jako druh pozemku ostatní plocha.

Podle jazykového výkladu ustanovení se nárok na osvobození těchto vyjmenovaných krajinných prvků s ekologickou funkcí uplatní pouze, pokud se nacházejí na druhu pozemku orná půda nebo trvalý travní porost.

NSS zohledněním dalších metod interpretace (např. teleologická) uvádí, že i u pozemků remízků, mezí, hájů či větrolamů evidovaných jako ostatní

plocha je možné nárok na osvobození **uplatnit. Pokud pozemek skutečně plní ekologickou funkci jako remízek, háj, větrolam nebo mez, zůstává zachován nárok na osvobození od daně z nemovitých věcí.**

K evidenci druhu pozemku ostatní plocha mohlo totiž dojít administrativní úpravou (např. přechodem ze zjednodušeného způsobu vedení katastru nemovitostí), nikoli změnou charakteru pozemku, způsobu jeho využití (odrážejícího se ve změně druhu pozemku) nebo ztrátou jeho ekologické funkce.

Zákonodárce v mezidobí z textu předmětného ustanovení vypustil podmínku lokace pozemků na orné půdě či trvalých travních porostech, na což ve své argumentaci odkázal i samotný NSS. S účinností od 1. 1. 2020 nárok na osvobození od daně zákon spojuje se zápisem do evidence ekologicky významných prvků podle zákona o zemědělství.²³

22 Č. j. 9 Afs 7/2021 - 31 ze dne 27. května 2021

23 Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

Obecně tak NSS připustil možnost teleologického výkladu tam, kde byl Zákon jazykově striktní. Dotčení poplatníci, kteří z důvodu nesprávné evidence druhu pozemku jako ostatní plocha osvobození remízků, hájů a větrolamů a mezí od daně neuplatnili, by mohli zvážit podání dodatečného daňového přiznání.

2. Podle § 4 odst. 1 písm. l) Zákona se od daně osvobozují „*pozemky veřejně přístupných parků, prostor a sportovišť.*“

Podle § 4 odst. 1 písm. o) Zákona se od daně osvobozují „*...jiné pozemky určené pro veřejnou dopravu.*“

Stěžovatelka se zde domáhala osvobození pozemků od daně z důvodu, že se na nich nacházejí nebo v budoucnosti opět mohou nacházet veřejně přístupné účelové komunikace (polní cesty) dle zákona o pozemních komunikacích²⁴ a pozemky jsou v katastru nemovitostí evidovány jako ostatní plocha se způsobem využití ostatní komunikace.

K této argumentaci NSS zopakoval svůj závěr z jiného rozsudku:²⁵ „*ke vzniku veřejně přístupné účelové komunikace tedy není třeba správného rozhodnutí ani není podstatné, jak je příslušný pozemek, na němž se komunikace nachází, veden v katastru nemovitostí či jak byl evidován v minulosti. Podstatné je, zda tento pozemek splňuje veškeré znaky veřejně přístupné účelové komunikace uvedené v § 7 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích, tedy zda jde o dopravní cestu, určenou k užití silničními a jinými vozidly a chodci, která slouží ke spojení jednotlivých nemovitostí pro potřeby vlastníků těchto nemovitostí nebo ke spojení těchto nemovitostí s ostatními pozemními komunikacemi nebo k obhospodařování zemědělských a lesních pozemků.*“

²⁴ § 7 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů
²⁵ Rozsudek ze dne 15. 11. 2007, č. j. 6 Ans 2/2007 - 128, č. 1486/2008 Sb. NSS

Ani vymezení komunikace v územním plánu nezakládá účelovou komunikaci, pokud nejsou splněny další zákonné znaky. Ke vzniku účelové komunikace tudíž dochází fakticky naplněním zákonných a judikatorně dovozených znaků. Poplatníci by tak v souladu s touto částí rozhodnutí NSS měli **nárok na osvobození od daně podle příslušných ustanovení odvozovat od faktického stavu, nikoli z pohledu údajů evidovaných v katastru nemovitostí.**

Dále, **pouhá možnost, že na pozemcích účelové komunikace vzniknou, však nemůže založit nárok na osvobození od daně**, a to ani podle § 4 odst. 1 písm. o) Zákona, ani podle jeho písm. l). Proto by se posouzení, zda byly splněny podmínky pro osvobození od daně, mělo vázat k dotčenému zdaňovacímu období bez ohledu na minulost či plánovaný budoucí stav.

Pokud budete mít k výše uvedeným tématům jakékoliv otázky, obraťte se prosím na autory článku nebo na náš poradenský tým, se kterým spolupracujete.

Dotčení poplatníci, kteří z důvodu nesprávné evidence druhu pozemku jako ostatní plocha osvobození remízků, hájů a větrolamů a mezí od daně neuplatnili, by mohli zvážit podání dodatečného daňového přiznání.

V případě jakýchkoliv dotazů se prosím obraťte na svého kontaktního partnera nebo manažera.

Zdanění společností

Jan Čapek +420 731 627 002
Libor Frýzek +420 731 627 004
Ondřej Janeček +420 731 627 019
René Kulínský +420 731 627 006
Lucie Říhová +420 731 627 058
Jana Wintrová +420 731 627 020

DPH a cla

Stanislav Kryl +420 731 627 021

Zdanění fyzických osob

Martina Kneiflová +420 731 627 041

Právo

Ondřej Havránek +420 703 891 387

EY

+420 225 335 111
ey@cz.ey.com
www.ey.com/cz

Přihlášení k odběru

Pokud si přejete, aby naše daňové a právní zpravodajství dostával na e-mail i někdo z Vašich kolegů či známých, prosím přepošlete mu tento e-mail a může se přihlásit k odběru [zde](#).

Odhlášení z odběru

Nepřejete-li si odebírat Daňové a právní zprávy EY, prosím kontaktujte Elišku Rozsivalovou: eliska.rozsivalova@cz.ey.com.

EY | Building a better working world

Smyslem EY je přispívat k tomu, aby svět fungoval lépe. Proto pomáháme klientům, našim zaměstnancům i širšímu společenství vytvářet dlouhodobé hodnoty a posilovat důvěru v kapitálové trhy.

Týmy odborníků EY, vybavené nejmodernějšími technologiemi, působí ve více než 150 zemích celého světa – provádějí audity a poskytují klientům širokou poradenskou podporu, která jim umožňuje růst, transformovat se a efektivně fungovat.

Naši auditoři, konzultanti, právní a daňoví poradci i odborníci na strategické a transakční poradenství si kladou ty správné otázky a dokážou najít ty správné odpovědi na složité problémy dnešního světa.

Název EY zahrnuje celosvětovou organizaci a může zahrnovat jednu či více členských firem Ernst & Young Global Limited, z nichž každá je samostatnou právnickou osobou. Ernst & Young Global Limited je britská společnost s ručením omezeným garancí, která neposkytuje služby klientům. Informace o tom, jak EY shromažďuje a používá osobní údaje, a o právech fyzických osob stanovených právními předpisy o ochraně osobních údajů jsou k dispozici na ey.com/privacy. Členské firmy EY neposkytují právní služby v zemích, kde to zákon neumožňuje. Podrobnější informace o naší organizaci najdete na našich webových stránkách ey.com.

© 2021 Ernst & Young, s.r.o. | EY Law advokátní kancelář, s.r.o.
Všechna práva vyhrazena.

ED None

Tento materiál má pouze všeobecný informační charakter, na který není možné spoléhat se jako na poskytnutí účetního, daňového ani jiného odborného poradenství. V případě potřeby se prosím obraťte na svého konkrétního poradce.

ey.com

Víte, že?

- ▶ EY pořádá webinář o nejnovějších trendech v oblasti mezinárodního zdanění? [↗](#)
- ▶ V souvislosti s iniciativou proti zneužívání shell entities spustila EU konzultaci s veřejností? [↗](#)
- ▶ Finanční správa vydala informaci k novým pravidlům v oblasti DPH od 1. 7. 2021? [↗](#)
- ▶ Digitální daň se blíží? [↗](#)
- ▶ Evropská komise naznačila budoucí daňové trendy? [↗](#)
- ▶ Objevila se pracovní verze doplnění odpovědí GfR na vybrané otázky k DAC6? [↗](#)